

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettirata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 »
za trikrat 10 »
za več ko trikrat 9 »

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenki nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprojeoma naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Naše dolen'sko dijaštvo.

Dne 6. in 7. t. m. je zborovalo katoliško-narodno dolenjsko dijaštvo v lepi Belikrajini, v Črnomlju. V soboto, dne 6. t. m., zvečer se je vršil pozdravni večer v čitalnici izobraževalnega društva.

G. dr. Malnerič pozdravi vse navzoče, posebno g. dr. Sturma in njegovo gospo, g. mestnega župana Skubica, g. nadoficiala Vidmarja, zastopnika črnomaljskih Orlov, gđno. učiteljico Primožičevo, zastopnike »Danice« in »Zarje«, slovenskih in hrvaških abiturientov g. Lovšina in g. Popovića, zastopnika hrvaških katol. akademikov g. Popovića in vse navzoče; dr. Malnerič povdari pomen našega zborovanja za dijaštvo in ljudstvo, zlasti za Dolenjsko, slika žalostne razmere, ki vladajo na Dolenjskem, zlasti tudi v dolenjski metropoli, v Novem mestu, kjer vlada še vedno liberalizem, ki odbija od tega mesta zlasti mlajše juriste, razloži pomen dijaških društev v tujih mestih in v domovini ter sklene z nadejo, da bo tudi na Dolenjskem dijaštvo oni faktor, ki bo dal novih idej našemu delu, v kar naj služi naš sestanek.

G. dr. Šturm pozdravi nato dijaštvo v imenu izobraževalnega društva ter sklene z geslom: Vse za vero, dom, cesarja! — V imenu črnomaljske mestne občine pozdravi zbrano dolenjsko dijaštvo g. župan J. M. Skubic. K pozdravnemu večeru je prišel preč. gospod mestni župnik J. Kubinek, ki nazdravlja dijakom v češkem jeziku in prinaša pozdrave od enajst sto Orlov na Češkem. — G. Kambič pozdravi dijaštvo v imenu črnomaljskih Orlov, nato pa govori g. akademik P. Popović v hrvaškem jeziku, želeč, da se demokratiški duh, ki vlada pri nas, zaseje tudi med Hrvati, nato zadoni »Liepa naša domovina«.

Drugi dan ob 8. uri se je vršila slovesna sveta maša, po sveti maši pa je zborovalo dijaštvo v čitalnici izobraževalnega društva. Dr. Malnerič otvori zborovanje, pozdravi dijaštvo in navzoče može iz Črnomlja. Najprej se ustanovi podružnica S. D. Z. za Dolenjsko; v odbor so izvoljeni: za predsednika tov. tehn. Rueh, za podpredsednika tov. cand. iur. Majerle, za tajnika tov. cand. iur. Ilc, za blagajnika tov. stud. iur. Rodič, za knjižničarja tov. abiturient Lovšin. — Tov. dr. Malnerič razloži pomen podružnice za Do-

lenjsko; v sedanjem času je glavni vzrok zaostalosti Dolenjske pomanjkanje voditeljev; vsa organizacija počiva samo na ramah duhovnikov in nekaj naših učiteljev; uradniki v ogromni večini ne kažejo za ljudstvo pravega zanimanja, ker jih loči od njega liberalno mišljenje. Podružnico čakate dve nalogi: izobražati dolenjsko dijaštvo in razširati ljudsko izobrazbo.

Nato predava tov. Komljanec o razvoju in pomenu dijaške organizacije na Dolenjskem. Mnogi obsojajo Dolenjske kot malomarne. Toda ne smemo preneglo obsojati sami sebe. Slabe razmere, v katerih so živeli Dolenjci pred letom 1848, se ne dajo popraviti tako hitro. Tega leta so dobili dolenjski kmetje prostost popolnoma izmuzgani. Gorenjcem se je prej pod brižinskimi škofi godilo mnogo bolje; turško gospodstvo se pač pozna na Dolenjskem še dandanes, kajti kmet čuti izgubo, če mu pogori kozolec, celih deset let in še več, kaj šele, če pogore cele vasi in mesta, kakor se je to redno dogajalo na Dolenjskem. Vsled slabih gmočnih razmer tudi niso mogli Dolenjci tako študirati, kot drugi Slovenci, in manjkalo je vsled tega ljudskih voditeljev. Ločiti je treba visokošolsko in ostalo dijaštvo. Izmed prvega so nas liberalni dijaki prehiteli z ustanovitvijo podružnice »Prosvete« v Novem mestu, mi pa smo začeli s pododbori v Črnomlju, Ribnici, Kostanjevici, Žužemberku. — »Prosvetina« podružnica ne dela nič. Široko so se ustili, da bodo poslovenili Kočevce, pa priredili so samo nekaj iger v Novem mestu. Tov. Komljanec slika nato zgodovino socialnega gibanja v ljubljanskem semenišču od liberalne pa do sedanje dr. Krekove socialne dobe, nato razvije jasno sliko dijaškega življenja na novomeški gimnaziji, čegar zgodovino razdeli v tri dobe: doba za časa oo. frančiškanov, liberalna in doba katoliškega prepoveda. Za časa oo. frančiškanov je vladal med gimnazijci nek stanovski ponos; frančiškani so se vedno potegnili za dijake in so nanje vplivali tudi zunaj šole; ko pa je prišel liberalni duh, je razcepil ljudi: profesorji niso hoteli poznati dijaka izven šole; sami liberalni so vzgajali tudi liberalne dijake; liberalni pisni so kvarili mladino; profesorji so se norčevali iz pobožnih dijakov: »O, saj vam na branim iti v semenišče« itd. Pojavil se je glas, da so novomeški dijaki največji pijanci; vda-jali so se tudi drugim strastem. O smotru življenja niso hoteli razpravljati, prijel se jih je priimek: plitvi. Se-

veda izjeme so bile tudi v teh časih; toda resen in odločen preobrat se je začel šele pred štirimi leti s prihodom patra Pavla. Prvi sestanek, ki ga je vodil tov. Komljanec sam, so denuncirali; formalno se je sestanek ponesrečil; karcer in šolnina sta bili posledica kršenja »disciplinarnega reda«, toda sestanek je vzbudil daleč na okoli splošno pozornost, led je bil prebit. V teh razmerah je prišel oče Pavel, ker četa je bila brez pastirja. Dijaki so se začeli zbirati okoli njega; sledila je ustanovitev Marijine družbe, ki šteje sedaj 63 članov in 28 kandidatov. Polovica novomeške gimnazije je katoliška; upamo, da postane novomeška gimnazija vzor vsem drugim. Nato slika tov. Komljanec pomen organizacije: moč, delitev dela, ohranitev energije, stalnost, vpliv na javno mnenje in skupno stremenje za pravimi smotri; povdara, da je napačna »absolutna« narodnost in da so izobraženci odgovorni za svoje vodilno delo. Naposled sklene svoje krasno predavanje s pravilnejšim geslom, kot ga ima S. D. Z.: Z narodom k Bogu (mesto: »Z Bogom za narode«, ker ni narod zadnji smoter)! Soglasno se sprejme resolucija, da naj dijaštvo pristopa v največjem številu k Marijini družbi.

Nato predava tov. bogoslovec Plevnik: O narodnem delu dijaka; slika nekatere najvažnejše točke v programu delovanja pododborov S. D. Z., zlasti skrb za ohranitev narodopisnih zanimivosti Belikrajine: pesmi, melodij, izrekov, sploh vsega duševnega narodovega življenja; obrača pa tudi pozornost na gmotne izdelke naroda in njegove gmotne razmere. Naš smoter bodi, da ustanovimo krajevne narodopisne zbirke ali muzeje, naloga, ki jo je zlasti belokranjski pododbor že opetovano povdarjal; pri tem delu pa naj nam pomagajo izobraževalna društva. V debati opozarja tov. Komljanec, da so za nas najbolj potrebne pristne ljudske drame, v katerih se slikajo najrazličnejši ljudski značaji; dr. Malnerič opozarja na najbolj skrite kraje; pri delu naj nas ne vodi lokalni separatizem, temveč ljubezen do lastnega doma.

Vsled pomanjkanja časa odpade referat tov. Ilca: Dolenjska nekdanj in sedaj, ki pride drugič na vrsto. Pač pa se je debatiralo o dijaku in gospodarskem napredku Dolenjske ter narodno-obrambenem delu na Kočevskem; tov. dr. Malnerič predlaga ustanovitev ljudskih knjižnic v St. Jerneju, Belicerkvi, Škocijanu, v Dragatušu, na Vinici, na

Sinjem vrhu, v Starem trgu ter podružnične knjižnice v Novem mestu. Tudi naj se ustanove dekanijske knjižnice za naše izobraženstvo, zlasti bi bila potrebna taka knjižnica za Belokrajino v Črnomlju. V gospodarskem oziru se naj obrne pozornost na izseljevanje, na kolonat, ki se je ohranil po nekod še sedaj; naj se napravijo naravoslovne in gospodarske zbirke; tov. Ilc prevzame stalno proučevanje gospodarskih razmer na Dolenjskem. Tov. Rodič se ponudi, da bo fotografiral vse dolenjske zanimivosti po navodilu tozačevnega odseka.

Pri seji podružničnega odbora ob 3. uri popoldne se je sklenilo še marsikaj važnega; sklenilo se je dalje, da se vrši prihodnji sestanek dolenjskega katoliško-narodnega dijaštva prihodnje leto v Dobrepoljah.

Ob 5. uri popoldne se je začela ljudska veselica z dr. Krekovo igro: »Tri sestre«. Vsi igralci in vse igralke so izborno rešili svoje vloge. Zvečer pa nas je presenetil pevski zbor izobraževalnega društva ter naše črnomaljske tamburašice.

Tako se je sestanek izvršil v popolno zadovoljnost vseh. Sestanek sta brzojavno pozdravila g. profesor in deželni odbornik Evgen Jarc ter g. pater Pavel. Drugi dan je napravilo nekaj tovarišev izlet v Metliko skozi Gradac, kjer smo zapeli v gostilni g. Mazelca tudi lepe stihe naše himne: Naprej na dan, na solnčno plan, »Danice« je svit nad nami razlit, in »Zarije« trak razganja nam mrak!

Zborovanje dolenjskega dijaštva je bilo eno izmed najlepših in tudi zelo pomenljivo, saj je bilo vseskozi posvečeno razmotrivanju, kako dvigniti Dolenjsko in navdušiti za to delo mladino.

Slavlje slovanskega gasilstva.

Minuli dnevi ostanejo zapisani z zlatimi črkami v povestnici »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva«, a tudi v povestnici Ljubljane. Štiridesetletnica ljubljanskih gasilcev je bilo mogočno slavlje avstrijskega slovanskega gasilstva. Ljubljana se nam je zdela, da je postala čez noč slovansko mesto, Ljubljana, Praga, Brno, Zagreb in Krakov obenem. Toliko slovanskih gostov še ni zbrala Ljubljana, kakor zdaj ob slavlju slovanskega gasilstva. Češko, poljsko, hr-

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalje.)

»Same zarotnike,« je rekla Nehušta. »Veliki načrt, da se požene Rimljane iz svetega mesta, hitro dozoreva, tvoj ded pa ima pri tem glavno besedo. Vedno se bojim, da bo moral tudi glavni račun on plačati. — Ali si že slišala, da se je Kaleb vrnil v Tir?«

»Kaleb!« je zajecljala Mirijam. »Ne.«

»Da! Včeraj je prišel in bo danes zvečer med našimi gosti. Bojeval se je tam v puščavi in pravili so mi, da je bil eden izmed onih, ki so se polastili trdnjave Masade in pomorili vso rimsko vojsadko.«

»Ne želim, da bi se sešla z njim,« je rekla Mirijam.

»Ne, to moraš storiti, in čim preje, tem bolje. Čemu se treseš pred tem človekom?«

»Ne vem, vendar se ga zelo bojim.«

× × ×

Ko je onega večera Mirijam stopila v obednico, so gostje — bilo jih je dva-

najst — že sedeli pri mizi. Na povelje svojega deda je bila opravljena v svoja najbogatejša oblačila, narejena po grškem kroju, lase pa je imela urejene v zaviti kitah, ki jih je vrhu glave držala zlata mreža. Opasana je bila z zlatim pasom posutim z dragulji, okoli vratu ovratnico z biseri, ki jo je poslal Mark, na roki pa prstan — onega s svojo in Markovo podobo. Ded jo predstavi gostom, ki so vstali v pozdrav. Veselo se je oddahnila, ko med njimi ni opazila Kaleba. Toda prav v istem trenutku stopi v obednico Kaleb, visok, ponosen, ki je na prijazne pozdrave le hladno in dostojanstveno odzdravljaj. Takoj je zagledal Mirijam ter jo pozdravil rekoč:

»Torej se vendar zopet vidiva! Gotovo je tudi zate vesel ta trenutek?«

»Kako bi ne bila vesela, ko po dolgem času zopet vidim tovariša svojih otroških let,« odgovori Mirijam mirno, a začudila se je, ko mu je ded odločil najodličnejše mesto pri mizi zraven nje.

»Odkod prihajaš, Kaleb?« ga je vprašala.

»Iz vojske, Mirijam. Poskusili smo se z Rimljani!«

»Ali ni to preveč predrzno?«

»Kdo ve?« je odgovoril. »Kar je, je; jaz sem se dolgo obotavljal, toda tvoj

ded me je pridobil za stvar, in sedaj treba delati.«

In pripovedoval ji je, kako so se polastili Masade in kako se razne stranke bore v Jeruzalemu.

Med tem pripovedovanjem vstopi v dvorano sel, ki pove nekaj Benoniju na uho, in odide.

»Čujte, prijatelji. Rimljana Cestija Gala so pognali iz zidovja jeruzalemskega in njegova vojska je bila uničena v soteski Bethoron.«

»Bog bodi hvaljen!« so odgovorili vsi navzoči in se veselo oddahnili.

»Bogu hvala!« je ponavljal Kaleb, »za tako veliko in slavno zmago! Rimljani so torej pobiti!«

Samo Mirijam je molčala.

»Kaj pa ti misliš o tem?« vpraša Kaleb in jo pogleda.

»Da se zopet vrnejo, in sicer močnejši kakor poprej,« je odgovorila, nato pa je na Benonijevo znamenje vstala in odšla.

Iz obednice je šla Mirijam v lopo na vrt. Zaželela si je tihega kraja, da se nekoliko oddahne, ker ta dan je doživela toliko, da je komaj nosila. Vsa srečna je bila, ker je prejela pismo in spominsko darilo od Marka, a silno vznemirjena, ker se je isti dan sešla s Kalebom, ki jo, kakor je čutila, še vedno zalezuje. Kako čudno vodi osoda

njo, Marka in Kaleba! Ona sirota in varovanka Esencev je bila sedaj imenitna in bogata; Mark, poprej zadolžen rimski častnik, živi sedaj v sijaju, in tudi Kaleb se je v teh burnih časih povzpел naenkrat do veljave in moči. Vsi trije so bivali v zlatih gradovih, ki pa so se njej zdeli malo varni. Vsi trije so se skoro naenkrat dvignili, a kdo je porok, da v teh nemirnih, bojovnih časih, eden ali drugi izmed njih zopet ne zdrkne v nič. Čutila je, kako je na svetu vse spremenljivo in minljivo!

»Kaj pa premišljuješ, Mirijam?« se je začel krepak glas poleg nje; bil je Kaleb, ki se je natihome prikradel do nje.

»Zmago obhajamo, kakor si slišala, in zato je prav, da se malo odpočijemo. Jaz bi se rad prav dobro spočil. Kakšen prstan pa imaš na svojem prstu?« jo vpraša Kaleb nenadoma, ko ji poljubno roko.

Mirijam se je izravnala in osokolila.

»Prstan, ki mi ga je Mark poslal.«

»Zdelo se mi je tako. Čul sem o njem; Mark je postal baje velik ljubljane Neronov, a tak, da se mu ves Rim smeje.«

»Jaz se mu ne smejem, Kaleb.«

»Ne, ti si mi bila vedno zvesta. Povej mi, ali se pa meni smeješ?«

vaško, slovensko, se je govorilo minule dni po Ljubljani. Kakor smo poizvedeli, je došlo na ljubljansko slavlje 11 Poljakov, 814 Čehov, 351 Moravcev, 230 Hrvatov, 56 Primorcev, 82 Stajercev in približno 5000 Kranjcev, 115 društev. Zastav je bilo hrvaških 22, domačih pa 20. Tudi koroško slovensko gasilstvo je bilo zastopano na slavlju.

Ljubljana je bila vsa v zastavah. Okrašen je bil osobito »Mestni dom«, kjer so bila slavnostna gasilska zborovanja in pa hiša načelnika ljubljanskih gasilcev g. Štrielja, ki je bila vsa v zastavah in v zelenju. Brzojavnih pozdravov je došlo zelo veliko. Kranjski deželni predsednik baron Schwarz je pozdravil zborovalce s sledečim brzojavom: »Odsoten od Ljubljane, izrečem tem potom spoštovanemu društvu svoje srčne čestitke k današnjemu praznovanju 40-letnega obstanka želeč mu tudi za bodočo najboljši razvoj na polju človekoljubja. Nadalje so došli brzojavni pozdravi iz Vinice, Varaždina, Zagreba, Opave, Požege, Gradca, Mokronoga, Splita, Lwowa, (Pozarna sokol we Lwowe). Slikovito podoba so dali ognjegasci Ljubljani s svojimi uniformami. Osobito so ugajale elegantne uniforme češkega in poljskega gasilstva, imponirali so tudi hrvaški gasilski poveljniki z lepimi svojimi uniformami. Ljubljance so zelo prijazno občevali s slovanskimi gosti, ki jim ostane brezdvajbeno ljubljansko slavlje v trajnem spominu.

Dohod gostov

vršil se je v soboto zvečer, ponoči in v nedeljo zjutraj. Čebe je pozdravil že na Jesenicah tajnik kranjske gasilske zveze Trošt. Zlasti slovesen je bil sprejem Hrvatov in Čehov. Koncert v Unionu je v soboto združilo došlo slovanske goste in Ljubljance.

Slavnostno zborovanje v »Mestnem Domu«.

Udeležili so se ga slovanski gostje in ljubljansko društvo. Vodil ga je častni predsednik ljubljanskih gasilcev župan Hribar. Goste pozdravlja Turk, v imenu ljubljanske občine pa podžupan dr. Tavčar. Odzdravljajo za Čebe cesarski svetnik Vozab, predsednik češke gasilne zveze Mayer in za Hrvate Dimitrovič in za Poljake Sroka iz Lwowa. Hribar se zahvaljuje slovensko, češko, poljsko in hrvaško. Na Hribarjev predlog se odpošlje cesarju Francu Jožefu I. udanostna brzojavka. Absac iz Karlovca in Mayer pozdravita očeta kranjskega gasilstva Doberleta, ki se ganjen v prisrčnih besedah zahvaljuje za zaslužen počastenje in za srebrni venec, ki mu ga je poklonilo »Ljubljansko gasilno in reševalno društvo«. O zgodovini »Ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva« poroča Hribar, nakar zaključijo slavnostno zborovanje.

Sv. maša v Zvezdi. — Pred deželnim dvorcem. — Pred mestno hišo.

Na Bleiweisovi cesti so se zbrali gasilci. Bil je velik nastop, ki je imponiral vsakemu, kdor ga je videl. Na konju je poveljeval zbranemu slovanskemu gasilstvu Turk. Tri godbe so koralale v izprevodu. Na Kongresnem trgu se je postavila četa, v Zvezdi je daroval sveto mašo č. g. dr. Opeka. Pri glavnih delih svete maše so streljali na Gradu. Pri sveti maši smo opazili dvornega svetnika grofa Chorynskega, grofa Kū-

nighla, župana Hribarja in druge. — Po sveti maši so odkorakali gasilci mimo deželnega dvorca. Pred deželnim dvorcem so bili: deželni glavar, dvorni svetnik pl. Šuklje, grof Chorynski, grof Kūnighi, oče Doberlet in drugi. Gospod deželni glavar je prisrčno čestital očetu slovenskega gasilstva Doberletu na lepem dnevu. — Pred mestno hišo se je izprevod ustavil, da se pokloni občinskemu svetu. Štrielj, Dimitrovič, Mayer in Sroka pozdravijo občinski zastop. Slovensko, češko, poljsko in hrvaško se zahvali župan. Predno izprevod odkoraka naprej, zapojejo gasilci in celo občinstvo z njimi »Hej Slovani!« Po dopoldanskih slavnostih so se porazdelili gasilci v razne gostilne, kjer so kosili ob prisrčnih napitnicah in petju. Ljubljance se je pa seznanjal s slovanskimi gosti.

Popoldanska vaja

vršila se je točno po sporedu. Poročali smo že v soboto o dispoziciji. Vaja je izpadla dobro. Zlasti je ugajalo, ko so reševali in izpuščali ljubljanski gasilci dečke po plahti iz II. nadstropja na prosto. Nekaj pa moramo omeniti. Ljubljansko gasilno društvo je imelo že vaje, ki so boljše izpadle, kakor sedanja pred očmi vsega slovanskega gasilstva. Bilo je preveč trobentanja, preveč nervoznosti, preveč komande, kar so slovanski gostje prav dobro opazili in zmajevali z glavami. Največji red in disciplina sta pa vladala pri šiškarjih in pri tvorniški požarni brambni tobačne tvornice.

Zborovanje zveze kranjskih gasilnih društev

je bilo po vaji v »Mestnem Domu«. Otvoril ga je podnačelnik Petrič, ki pozdravi Čebe in Hrvate, za kar se zahvaljuje po svojih govornikih.

Poslovno poročilo poda Trošt. Med zborovanjem pride Zvezin predsednik, oče Doberlet, ki ga gasilci navdušeno pozdravljajo. — Zvezi je pristopilo 21 novih društev, tako da šteje danes 145 društev. Članov je 5124. Sklene se, da se ustanove okrajne zveze.

Izvoljeni so bili v Zvezino načelstvo: Doberlet, 97, predsednik, Turk, 97, Merhar, 51 glasov; Gorenjci so izvolili v odbor: Rus, 45, Debelak, 45. Toman, 24 glasov; Notranjci: Petrič 20, podnačelnik, Majer, 16, Smole, 17 glasov; Dolenjci: Ogorelec, 32, Tratar, 28, Hude, 21 glasov. Poslovodja je Trošt.

Ostalo slavlje.

Nedeljsko slavlje je zaključil koncert v hotelu »Tivoli«. Včeraj so bila interna gasilska zborovanja. Zvečer je bil koncert v Narodnem domu. Danes so slovanski gostje zapustili Ljubljano. Slavlje jim brez dvojbe ostane v trajnem spominu.

Velik požar na bruseljski svetovni razstavi.

V nedeljo je izbruhnil na svetovni razstavi v Bruselju požar, ki je uničil mnogoštevilne razstavljene zbirke raznih narodov in držav. Požar je izbruhnil ob 9. uri zvečer v belgijskem oddelku svetovne razstave, kakor se trdi, vsled električnega kratkega stika. Belgijski in angleški oddelek sta popolnoma uničena in skoro istotako tudi francoski. Italijanski oddelek je le deloma poškodovan. Požar je uničil dansko,

rusko, norveško, avstrijsko, japonsko in kitajsko sekcijo. Več kot 40 hiš Avenue du Sobolsch, ki meji na razstavo, je postalo žrtev požara. Cela leva stran Avenue des Nations je zgorela. Ranjenih je okoli 20 do 30 ljudi. Da se je požar tako razširil, je bil vzrok močan veter.

Od belgijskega razstavnega oddelka ni ostalo ničesar drugega kot nekaj hišne opreme, ki so jo znosili v naglici na prosto.

V francoskem oddelku samem je bilo razstavljenih za 17 milijonov briljantov. Oni, ki so jih rešili, so stavili na tehniko svoje življenje. Naravno je, da so se v trenutku največje nevarnosti našli ljudje, ki so hoteli ropati in pleniti.

Nekaj so jih aretovali in zvezane odpeljali k sodišču. Nek tat je ušel. Ba je imel polne žepce dragocenosti in biservov. Dragocene kamne so metali iz gorečega poslopja na vrt, okoli katerega je vojaštvo stražilo z ostro nabasanimi puškami, da ni nihče kradel in ropal. Vojaštvo je imelo okoli francoskega razstavnega oddelka povelje, ustreliti vsakogar, kogar se zasači pri ropanju.

Vsa nesreča je prišla popolnoma nepričakovano, zato je tem večja. Da bi se jo moglo omejiti, je bilo na razstavi premalo ognjegascv. Mestni ognjegasci iz Bruslja so prišli k požaru eno uro prepozno. Požar je prvi opazil nek uradnik nemškega strojnega oddelka. Na razstavi je bilo okoli 100.000 ljudi, ki so bili še pravočasno opozorjeni na nevarnost.

Bruselj je podoben sedaj mestu, v katerem je razglašeno vojno stanje, tako je prebivalstvo razburjeno. Iz province prihaja mnogo ljudi v Bruselj. Prometna sredstva, ki vodijo do razstave, ne zadoščajo za prevažanje številnih radovednežev.

Doslej pravzaprav še nihče ne ve, kako je požar nastal. Nekateri trdijo, da je nastal vsled električnega kratkega stika, drugi pa, da vsled ognja v kuhinji belgijskega razstavnega oddelka. Toliko je gotovo, da je največji vzrok obsežni nesreči to, da so bila poslopja pač samo za razstavo, a ne dovolj trajna in trpežna. Velika sreča je še, da je ostala nedotaknjena velika mednarodna umetniška razstava, kakor tudi Rubensova. Veliko bolj občutna je škoda, ki jo je povzročil požar za sebnim stanovanjem in elegantnim vilam, ki so bila sezidana na razstavi. Pogorelo je 22 hiš.

Velika je tudi škoda, ki so jo povzročili z vodo pri gašenju. Mnogo italijanskih umetnin, zlasti starih, je bilo pri reševalnih delih popolnoma uničenih. Najdragocenejši predmet, ki ga je uničil ogenj, je pač umetno delo antwerpskih trgovcev z diamanti. Umetnina predstavlja v miniaturni obliki bruseljsko mestno hišo ter je vredna milijon frankov. Ostalo ni ničesar kot kupček pepela.

Angleški oddelek je bil v teku 50 minut popolnoma uničen. V tem oddelku so bile nenadomestljive umetnine, kakor poroča »Times«. Rešiti jih ni bilo mogoče, ker se je ogenj prehitro širil. Nekaj uradnikov je skušalo reševati, a so rešili samo blagajno in nekaj važnih listin. Zgorele so dragocene zbirke staroangleškega pohištva, ki so bile vredne stotisoče frankov.

Včeraj ob 5. uri zjutraj je bil požar skoro popolnoma že pogašen. Vsa razstava je v velikih razvalinah. To, kar je s trdom sestavil človeški um, je bilo uničeno v par urah.

BOSENSKE POSTAVE.

V jesenskem zasedanju bosensko-hercegovskega saborja se predlože postav o izločitvi Baltalika in Merasa, postav o obveznem delavskem nezgodnem zavarovanju, o izvršitvi ročnih obrti in cestna zgradbena postava.

PO HRVAŠKIH VOLITVAH

se hrvaška vlada znatno izpremenila. Dr. Amruš postane podban, Rorauer pa načelnik bogočastnega oddelka. Tudi Supilo bo igral važno vlogo. Ban se je že večkrat posvetoval s Supilom po več ur.

SRBI IN CETINJSKO SLAVLJE. — AVSTRIJA IN ČRNAGORA.

Poroča se, da sta sklenili Črnogora in Avstrija tajno zvezno pogodbo. — Belgrajsko časopisje napada črnogorskega bodočega kralja, ker je zavistno, da si nade kraljevski naslov. V Belgradu očitno ne vidijo radi, ker postane črnogorski knez kralj, a v Cetinju se za belgrajske napade ne zmenijo, ker znajo, da jih narekavata zavist in ljubosumnost.

BOJI OB GRŠKO - TURŠKI MEJI.

Iz Papapulija se poroča o boju med grško in turško obmejno stražo. Nevarno ranjeni so bili trije grški vojaki.

Pri Domenikonu so se spopadli s Turki grški pastirji in grški obmejni stražniki. Turški vojaki so ustrelili tri pastirje; ranjena sta dva turška vojaka.

IZGREDI V PAZINU.

Poroča se, da so se včeraj ob priki hrvaškega sokolskega izleta v Pazinu večkrat spopadli Hrvatje z Italijani. Aretirani so štirje Italijani.

LIŠKA ŽELEZNICA.

Ban dr. Nikola pl. Tomašić je bil navzoč pri seji ogrskega ministrskega sveta, v katerem se je šlo za liško železnico. Ban javlja, da se bo liška železnica gradila.

TURŠKE POLITIČNE NOVICE.

Otroci bivšega sultana Abdul Hamida so v veliki bedi. Princ Abdurahim dobi 100 funtov mesečno, dve sultanovi hčeri so pa omožili in dali vsaki 560.000 pijastrov. — V mladoturški policiji ni reda. Medseboj se napadajo in koljejo. Policijskega načelnika Selim Efendija je napadel policijski načelnik Hikmet Efendi, a ni imel sreče, ker ga je Selim ubil.

NEMIRI V PERZIJI.

Poulični boji v Teheranu so končani, a nemiri trajajo dalje. V Alabekparku se vrše neprestani boji.

Dunajska »Straža«.

Naša »Straža« tudi v zloglasni dobi kislih kumar ne spi. Slovensko službo božjo imamo tudi o počitnicah. Dne 10. julija, ko ste na Kranjskem toliko narodnih »Straž« postavili, smo se tudi na Dunaju navduševali za svojo vero in narodnost. V cerkvenem govoru nam je č. g. Samsa slikal življenje in delovanje slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda ter nas navduševal, naj dedščino svetih bratov Cirila in Metoda, vero in narodnost, vedno ohranimo. Zvečer pa je v društvenem lokalu predaval o vzrokih razkola med katoliško in pravoslavno cerkvijo ter o pomenu »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« za cerkveno zjedinenje med Vzhodom in Zahodom. Nato je č. g. Omerza, »poverjenik« Apostolstva sv. Cirila in Metoda« za Dunaj, sprejel 23 novih članov. »Apostolstvo« šteje sedaj na Dunaju 105 članov.

14. avgusta je predaval v »Straži« č. g. Trdan o grunwaldski slavnosti v Krakovem (14.—20. julija), pri kateri je bil sam navzoč. V lepem govoru nam je podal pomen grunwaldske bitke za Poljsko ter nam zlasti nekatere prizore iz slavnosti same tako živo naslikal, da se nam je zdelo, da smo sami navzoči. Zlasti je povdarjal navdušenje Poljakov za katoliško vero in narodnost. Gospod predavatelj je žel viharo odobranje.

»Straža« si je omislila nove društvene razglednice, ki so prav srečno koncipirane in bodo društvenikom gotovo ugajale, pa tudi izšolanemu estetičnemu okusu: Prosta stran kaže društven znak: napis »Straža« in slovenska trobojnica, zraven pa napis:

V eni cerkvi, o Gospod,

Združi ves slovanski rod.

Silvin Sardenko.

Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos.

Koseski.

G. predsedniku čestitamo na tej koncepciji. Razglednice prav lepo izražajo program naše »Straže«. Temu programu naj bo »Straža« tudi v prihodnosti zvesta! Stražan.

Dnevne novice.

+ Pasjednevna ugibanja »Slovenskega Naroda« o potrditvi župana Iv. Hribarja nimajo ne glave ne repa. Župan Ivan Hribar sam najbolje ve, da ste se obe slovanski stranki potegnili za njegovo potrditev, zato je tem grše, če »Naroda«, kakor se trdi, z njegovo vednostjo poizkuša iz nizkotnih strankarskih ozirov to sploh tajiti. »Slovenski Narod« je liberalno slovensko politiko vedno delal z lumparijami in tudi to pot tako poizkuša. »Naroda« citira besede dr. Šusteršiča »Slovu Polskem«, da »vprašanje potrditve ljubljanskega župana ni v nikaki zvezi z razmerjem S. L. S. napram vladi« ter jih zavija, da iz tega sledi, da se S. L. S. za potrditev ni potegnili. Dr. Šusteršič je s temi besedami dementiral bedasto slovensko liberalno trditev v tem poljskem listu, da noče Bienenrth Hribarja radi tega potrditi, ker se hoče približati S. L. S. Stališče S. L. S. je neizpremenjeno, ako Bienenrth Hribarja potrdi ali ne, radi Hribarja nismo pričeli obstrukcije, pa radi njega tudi od nje ne bomo odnehali. Ali tega ne razumejo liberalni možgani? S. L. S. je varovala stališče avtonomije, ker se je po svojem poklicanem reprezentantu za-

»Čemu bi se pač tebi smejala, saj izpolnjuješ veliko in nevarno nalogo, in sicer častno in uspešno.«

»Da, Mirijam, moja naloga je velika in nevarna. Visoko sem se že povzpela, pa nisem še na vrhu. Prestol judovski je še visoko.«

»Mislim, da bi bil preprost stol bolj varen, Kaleb.«

»Morda, — toda jaz moram biti velik in slaven ali pa umrem. Sedaj ne mirujemo, dokler ne preženemo Rimljanov iz dežele.«

»Kaleb, jaz nimam prav nobene vere v to predrzno podjetje. Stara prijateljica sva in jaz te prosim, opusti vse to, dokler je še čas.«

»Zakaj, Mirijam?«

»Ker je Oni, ki Ga je tvoje ljudstvo križalo in komur jaz služim, tak konec prerokoval. Rimljani vas bodo pomandrali, Kaleb. Njegova kri pride na vas in na vaše otroke.«

»Morda, Mirijam,« reče Kaleb zamisljen, »toda jaz ne morem nazaj, in vedno upam, da zmagamo. Toda imam še nekaj na srcu. Nisem še spremenil svojih misli; kakor sem te ljubil v otroških letih in kot mladenič, tako te tudi sedaj ljubim. Zato te prosim. Združi se z menoj, da boš slavna z menoj. Prestol ali smrt, kar me zadene, oboje bo slavno za me in če hočeš tudi za te.«

»Kaleb, ne morem.«

»Zakaj ne?«

»Saj ti je znano, da se ne smem poročiti z drugovercem.«

»In ako bi ne bilo te ovire, ali bi se potem poročila z menoj, Mirijam?«

»Ne,« je odgovorila bolj tiho.

»Zakaj ne?«

»Ker ljubim drugega, s katerim se ravno tako ne morem poročiti, ki sem mu pa obljubila, da mu ostanem zvesta do smrti.«

»Rimljanu Marku?«

»Da, Rimljanu Marku. Glej, tukaj nosim njegov prstan,« in vzdignila je svojo roko, »in ovratnica okoli vratu je njegovo darilo. Do smrti sem njegova in edino njegova. To ti povem, ker je najboljše za nas vse, da veš resnico.«

Kaleb je v ljubosumnosti zaškripal z zobmi.

»Potem naj ga kmalu dohiti smrt!«

»To ti ne bo nič pomagalo, Kaleb. — Oh, zakaj ne moreva biti prijatelja kakor v prejšnjih časih?«

»Takrat sva bila otroka, sedaj sva pa dorasla.«

Komaj je izgovoril te besede, prišel je Benoni rekoč:

»Prijatelj Kaleb,« je dejal, »mi čakamo nate. No, Mirijam, kaj pa ti tukaj? V svojo sobo, dekle. Bojne stvari niso za ženske.«

»Bojim se pa, ded, da jih bodo morale ženske drago plačevati,« je odgovorila Mirijam, se prikloni in odide.

(Dalje.)

vzela za potrditev izvoljenega župana, s tem pa nikakor ni rekla, da odneha od boja za slovenske pravice, pod pogojem, da vlada predloži vladarju potrditev. To bi morda liberalci storili, mi ne. Z nami se tako ne baranta, naš boj je odkrit, naše slovenske zahteve do vlade so znane, in le če se vsem tem zahtevam ugodí, preneha boj, prej pa ne! Tako delamo mi moško slovensko politiko!

+ **Prvi javni shod v Dragi.** Odkar ljudje pomnijo, se je vršil večeraj dne 15. t. m. prvi shod v kočevski Dragi. Shod je priredila Kmečka zveza za ribniški in kočevski okraj. Otvoril je zborovanje načelnik Kmečke zveze, poslanec Jaklič, ki je govoril o pomenu in potrebi kmečkih zvez ter kmečkega združevanja. Za njim je razpravljaj o kmečkem vprašanju deželni odbor-nik dr. Pegan, ki je deloma tudi poročal o delovanju deželnega zbora. Po navdušenih besedah g. kaplana Škulja iz Loškega potoka in domačega g. župnika Žnidaršiča, se je shod navdušeno zaključil. V Dragi se je s tem shodom začela orati ledina. Prišlo je, lahko rečemo, nad 200 ljudi iz vseh okoliških krajev, zlasti iz Drage, Podpreske, Novega in Starega kota, iz Trave, Srednje vasi, Črnega potoka, Lazec in en voz iz Loškega potoka.

+ **Vse je narobe** v liberalni stranki. »Gorenjec« pravkar vnovič napada dr. Tavčarja, da je absolutist, tisti Jug pa, ki hoče v najnovejšem času preprihati liberalno stranko in odpihati dr. Tavčarja, je hodil te dni po Beli Krajini, koder je zaupnike liberalne stranke hujskal zoper »stare lenuhe« v Ljubljani. Tudi »Narod« je za to izvedel in v soboto objavil sledeče: »Profesor Jug, osnovelec »Skale« in jako neroden profesor na ljubljanskem mestnem liceju, je ob času, ko je zborovala učiteljska »Zaveza« v Novem mestu, sklical tja zaupnike slovenske napredne stranke, da bi imenovali kandidata za dopolnilno državnozborsko volitev. Kaj je opravil, ne vemo. To pa vemo, da tako ne bo šlo naprej. Ali imej slovenska napredna stranka svoje oficijalno vodstvo, ali se pa naj prepusti vse Jugu, ki ima, kakor kaže, za to vsa primerna svojstva! Pa smo skoraj prepričani, da ta jug še ne bo odnesel naše stranke!« — Zda pa ima Jug besedo.

+ **Takih čenč,** kakor jih je objavila »Edinost« 14. t. m. na uvodnem mestu pod naslovom »Slovenec«, nismo še iz-lepali brali. Podpisan je dr. Josip Mandič, ki ga sicer nismo nikoli imeli za posebno brihtnega, takega političnosocialnopsihološkega regljanja, kakor ga je spustil v nedeljski »Edinosti«, pa ga vendarle nismo smatrali za zmožnega. Mož kvasi, da se tema dela. On »pre-soja« državo z zgodovinskopsihološkega stališča, njemu »pojem« državljan ne označa nekaj absolutnega, »človek mu je, kakor že rajnemu Aristotelu, »socialno bitje«, patriotizem primerja kot evolucionist mimikriju in prihaja mu na misel »Schoppenhauerjev grenki izrek: »Wo der Wille spricht, hat der Verstand zu schweigen!« — »Kjer govori volja, mora razum molčati!« — Prav res: Kjer govori dr. Jože Mandič, tam mora razum molčati!, tako bi mi ta »grenki izrek« tolmačili. Kar ta tržaški kvasolog, kojega »svetovno nazi-ranje se od »Slovenčevga«, ki sledi teološkim naziranjem o vsemirju, v marsičem razlikuje,« opleta dalje o dr. Šusteršiču in njegovi politiki ni vredno da bi se ponatiskovalo — saj nismo humoristični list.

+ **O delovanju izvestnih liberalnih učiteljev na Goriškem** piše »Novi čas«: »Postava zahteva, da mora učitelj skrbeti za versko-nravno vzgojo otrok v šoli in zunaj šole, da mora skrbeti torej za to, da se bodo otroci vzgajali v smislu božjih zapovedi in naukov Kristu-sovih. A kaj vidiš? Vidiš svobodomiselnega učitelja, ki odpravlja v šoli molitve in pozdrav »Hvaljen bodi Jezus Kristus«; ki otrokom spominke na prvo sv. obhajilo trga in jih meče v pljuval-nik; ki gre celo tako daleč, da koman-diraa duhovnikom v cerkvi? Ali se to ne pravi postavu teptati in se iz nje norca delati? Postava dalje strogo prepove-duje, da zahajajo otroci k javnim plesom. Tu pa vidiš svobodomiselnega učitelja, ki je sam pri plesih navzoč ali ki celo sam pleše kakor kak afrikanski divjak, ali pa, ki celo trpi, da se njemu podrejeni šolski otroci plesa v pozni nočni uri v njegovi navzočnosti udele-žujejo in po plesišču norijo. Ali ne tep-ta tak učitelj postavu? Ali se morda ne dela norca iz nje in iz prisage, s katero se je zavezal pred živim Bogom, da bo-de v smislu postavu deloval.« — Ni čuda, da so take razmere ponekod na Slovenskem, če vodja liberalnih učite-ljev v Novem mestu oznanja, da ver-sko-nravna vzgoja ne obstaja v tem, da se otroke vzgaja v šoli v verskih resni-cah katoliške Cerkve in njenih nra-vnih

zapovedih, ampak da obstoja le v tem, da človek, oprt sam nase, po svoji lastni pameti in naravi sledi zgolj naravnim ciljem v človeški družbi in moli naravo ter samega sebe? Slovensko ljudstvo mora enkrat jasno izprego-voriti, ali sme to posvobodomisljevanje njegove dece še dolgo tako trajati dalje!

+ **Samí Nemci.** Zveza celjskih nemških vseučilišnikov je dne 9. t. m. zborovala v Celju in si izvolila nov od-bor. Značilno je pri tem odboru le to, da so čisto vsi odborniki rodom Slo-venci: Rakuš, predsednik, Šurbi, pod-predsednik, Riha, tajnik, Petriček in Potočnik, odbornika. Takih sinov je mati Germanija lahko vesela.

+ **V Slovenjemgradu** na Štajer-skem, mestu, ki šteje 1160 prebivalcev, je ena desetina vsega prebivalstva učlanjena v »Südmarki«. Da bi tako tudi povsod pri nas bilo!

+ **Volna Myšlenka**, glasilo čeških svobodomislecev, ki financirajo tudi slovensko »Svobodno Misel«, piše v zadnji številki, da je finančno ravnovesje njenega tajištva ogroženo. Treba bi bilo, da tri četrtine članov plača svoj prispevek, da bi se ognili deficitu; tako pa mora »Volná Myšlenka« za sa-me opomine izdajati 60 kron mesečno. — Seveda je spričo takih razmer težko »Volná Myšlenko« in »Svobodno Misel« redno izdajati. Jako značilno je, da niti »svobodni mislitelji« sami nočejo plačevati lastnega glasila.

— **Sankcioniran deželnozborski sklep.** Cesar je sankcioniral sklep de-želnega zbora kranjskega, da se dovoli mestu Kočevju pobirati od leta 1910. do 1919. petodstotno doklado od poslopij po njihovi vrednosti, ki so podvržena hišnonajemninskemu davku.

— **Djakovski škof dr. Krpac** je ob-hajal v petek 44-letnico mašništva.

— **Umrl je** v Radovljici 14. t. m. dvorni svetnik v pok. Josip Dralka v starosti 80 let. Naj v miru počiva! — Pogreb danes ob 6. uri v Radovljici.

— **Na Brezjah** je bilo večeraj na Šmarni dan izvanredno veliko romar-jev — okrog 4000. — Oba dneva, 14. in 15., je bilo obhajanih v tamošnji cerkvi 3200 ljudi.

— **Na kljuk se je vjel.** Pri zgradbi Josip Kustelj-nove vile na Vrhniki je dne 12. t. m. zdrsnil raz strehe krovce z eternitom ter priletel na ob kapu napravljen oder s tako močnim sunkom, da se je slabo napravljen in z eternitom obložen oder podrl. Krovce bi bil padel z višočine 12—15 metrov, a je za srajco obvisel na kljuki za strešne žlebove. Na obupen klic so delavci hitro pristavili lestvo, po kateri se je rešil gotove smrti.

— **Častno svetinjo** za štiridesetlet-no zvesto službovanje je dobila delavka v vevški popirnici, Frančiška Brezovar.

— **Kanonično umeščen** je bil danes na župnijo Zapoge č. g. Frančišek Ko-želj.

— **Smrtna kosa.** V četrtek je umrl v Plaveh na Goriškem g. Andrej Ga-brijelčič. Pokojnik je bil brat rajnkega preč. g. prelata, ravnatelja goriškega semenišča, in višjesodnega svetnika na Dunaju, g. Mihe Gabrijelčiča. Umrl je na isti bolezni kakor pokojni prelat. Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Tovarna pogorela.** V nedeljo po-poldne je deloma pogorela bivša Kot-nikova parketna tovarna na Vrdu pri Vrhniki, ki je sedaj last gosp. Lenarči-ča. Pridnemu gašenju domačinov se je posrečilo ogenj omejiti.

— **V Zagrebu** se je otvorila jesen-ska razstava »Zagrebački zbor«. Raz-stavili so tovarnarji, industrijci, polje-delci itd.

— **50letnico mašništva** je obhajal v nedeljo v Zagrebu kanonik dr. Ivekovič. Ivekovič je bil dolgo časa pro-fesor v zagrebškem semenišču in je ugleden hrvatski jezikoslovec ter čast-ni član akademije.

— **Iz Opčine pri Trstu** se nam piše, da je č. g. dekan Slavec poveril ob svoji odsotnosti skrb za župnijo gosp. žup-niku Stefanuttiju v Prebičah in napro-sil v slučaju nujne potrebe za pomoč tudi gospoda župnika Krančiča na Re-pentabru; gospoda dr. Požarja pa je prosil, da opravi eno nedeljo (24. ju-lija) drugo sveto mašo ob 10. uri, ker ste na Opčini potrebni dve sveti maši, in popoldansko službo božjo zato, ker je gospod dr. Požar najbolj prost, sicer pa ima g. dr. Požar od škofiškega ord-inarijata pravico jo opravljati.

— **Dragonski polk Nikolaj V.,** ki ima zdaj vaje okoli Radoljice, bo ob priliki 80-letnice cesarjevega rojstva, 18. t. m., imel sv. mašo na prostem na vežbališču pri Lescah ob 8. uri zjutraj.

— **Otrok se je ubil.** 12. t. m. je pu-stila žena opekarka J. Bartelna na Vrhniki svoja 2 in 3/4 leta stara otroke v kuhinji, mej tem ko je nesla možu ko-silo k opekarni. Mlajši je zlezal na okno, katero se mu je odprlo in je na-

del z glavo na rob spodaj stoječe poso-de za vodo ter se potem zvrnil v vodo. Otrok je bil takoj mrtev.

ČEŠKI DUNAJSKI POLET.

Dunaj, glavno mesto naše države, živi od cele države. V njem zboruje državni zbor. Mesto samo bi moralo biti veselo, če je posetijo tujci. Letos imajo Dunajčani svojo lovsko razstavo. Nanjo! Tako je pel reklamni boben. Na Dunaj! Gospoda, ogledajte si našo lovsko razstavo! Čehi so sklenili, da si skupno ogledajo razstavo. Ampak nemška svo-jat se ti kar ustraši češkega poleta. In pričela se ti je gnjusna gonja proti ti-stim Čehom, ki so nameravali ogledati lovsko razstavo. Tisto judovsko časopisje, ki zoblje suho zlato iz vladnih jaslí, je pisalo najstrupenejše. To Čehov ni motilo. Šli so na Dunaj. V ne-deljo zjutraj ob sedmi uri so se pripe-ljali. Prišlo jih je 315, ako bi ne bili vsenemški suroveži Čehov hrulili, bi jih bilo čez tisoč. Čehje je čuvala policija, ki jih je spremila v »Narodni Dom«. Nemci so gledali Čehje ki jih je stražilo 1500 policistov. Nemce sta vodila dr. Wei-denhofer in Pittner. Poizkušali so vdreti pred »Narodni Dom«, a policija je to zabranila. Ker se niso mogli prete-pati, so hoteli imeti shod, ki ga pa poli-cija ni pripustila in je pričela izpraz-njevati zborovalno dvorano. Policijo so Nemci napadli, metali vanjo vrčke in sifonske steklenice. Ranjen je bil poli-cijski nadzornik Herzmann. Nemci so nato »Videnski založni« razbili okna. Policija je aretirala 11 kričačev. Čehi so medtem v skupinah ogledovali mesto in lovsko razstavo. Medtem so Nemci pili in zborovali. Zvečer so poizkušali Nemci, kakih 200, vdreti pred »Narodni Dom« v Fünfhaus, a policija jih je raz-gnala in jih 29 aretirala.

Štajerske novice.

š **Narodni ponos celjskih liberal-cev, kje si?** Zalostne slutnje nas na-vdajajo, ako pomislimo kakí odošaji vladajo v Celju med takozvanim »na-prednim« ženstvom v narodnoobčeval-nem oziru. Toda nemčurjenje, ki ga je bilo toliko slišati med ženstvom po raznih šotorih na telovadišču na dan vsesokolstva 14. t. m. ta grd narodni greh celjskega bolj inteligentnega než-nega spola, ki je vsega grajanja vreden, bi še končno preboleli. Kakor ob-žalujemo celjsko narodno ženstvo, ta-ko moramo obžalovati in se čuditi ti-stim velikim slovenskim obrabnikom, ki po celem slovenskem Štajerskem z mogočnim in bojevitim glasom prepe-vajo slavo Ciril in Metodovi družbi in kot liberalci najčistejšega kalibra sedi-jo v uredništvu »Narodnega Dnevnika«. Gospod sourednik Lesničar, ali ste menda s strahopetnimi sokoli-zajčki vred vrgli narodni ponos tam za Beži-gradam v koruzo, ker se Vam je tako naenkrat priljubilo tisto kramljanje v blaženi nemščini? Tužna nam majka! Kje je torej Vaš narodni ponos, gos-podje liberalci?

š **Dobje.** V prostorih našega prista-ša trgovca g. Terzana se je dne 14. t. mes. vršilo zborovanje Slov. kmečke zveze, na katero je prišel poročat o svo-jem delovanju naš državni poslanec dr. Korošec. Ker je naš okraj predvsem živinorejski in vinorejski, zato smo z zanimanjem poslušali njegova izvaja-nja glede trgovinskih pogodb z balkan-skimi državami, glede bojkotnega gi-banja proti mesarjem na Nižjem Av-strijskem, ter o produkciji in konsumu vina v naši državni polovici. Povedal nam je tudi nagibe za obstrukcijo v državnem in deželnem zboru ter opo-zoril na grdo in nemožato postopanje liberalnih poslancev. Mnogoštevilno navzoči poslušalci so vzeli izvajanja g. poslance z odobravanjem na znanje.

š **Kozje.** Katoliško-narodno poli-tično društvo za kozjanski okraj je sklicalo za dne 14. t. m. društveno zbo-rovanje v Planinsko vas v prostore g. Peršiča. Deželnega glavarja namestnik dr. Jankovič je opisoval najprej krivice, ki se nam gode od strani de-žele in ki so rodile obstrukcijo, potem pa v vznesenih, od rodoljubnega ognja plamtečih besedah vžgal prebivalce Planinske vasi, naj pri prihodnjih ob-činskih volitvah obrnejo hrbet nem-škutarskim mogotcem in njihovim hlapcem ter naj sledijo krasnemu zgle-du, katerega vam dajejo obmejne ob-čine, in volijo narodno. — Državni po-slanec dr. Korošec je podal sliko tri-letnega delovanja Slovenske kmečke zveze, katera doma neumorno gospo-darsko in izobraževalno organizira slo-vensko ljudstvo, a na Dunaju in v Gradcu s krepko politiko brani njego-ve koristi in pravice. Zborovanje je vo-dil društveni predsednik dekan To-mažič.

Dne 21. avgusta v Črni vrh.

Vsa društva, zlasti ona v idrijskem in sosednjih okrajih še enkrat poziv-ljemo, da se v kar najobilnejšem šte-vilu udeleže odkritja spomenika naše-mu slavnemu rojaku dr. Lampetu. Društva, ki imajo zastave, naj pridejo s svojimi zastavami ter naj svojo ude-ležbo takoj prijavijo slavnostnemu od-boru v Črnem vrhu. Orli idrijskega in sosednjih okrožij pridite v kroju! Naj-številneja udeležba naj priča, da zna-mo ceniti svoje zaslužne može.

Spored slavnosti, za katero se po-sebna vabila ne bodo razpošiljala, je ta-le:

1. Ob pol 10. uri sprejem gostov.
2. Ob 10. uri sv. maša s cerkvenim govorom.
3. Ob 11. uri slavnostni govor in od-kritje spomenika.
4. Ob 12. uri kosilo po raznih gos-tilnah.
5. Ob 2. uri popoldne večernice.
6. Po litanijah dekanjski shod iz-obraževalnih društev idrijske deka-nije.
7. Ob 4. odhod k odkritju spomin-ske plošče v Zadlogu.
8. Ljudska veselica s petjem, god-bo, šaljivo pošto itd. v prostorih g. žu-pana Dominika Rudolfa.

Za goste iz Ljubljane je najpri-mernejše, da odidejo iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 5. uri 2 min. zju-traj in pridejo v Logatec ob 6. uri 21 min., odtod z vozovi v Črni vrh. Da ne bo v Logatecu primanjkovalo vozov, se lahko pošljejo iz Črnega vrha, kar pa morajo seveda cenjena društva že prej prijaviti pripravljalnemu odboru. Zeli se, da sploh društva poprej naznanijo vsaj približno število udeležencev, da se jim more vsestransko postreči. To-rej dne 21. avgusta vsi v Črni vrh!

Vipavsko-Idrijska železnica.

(Dopis z dežele).*

Pred nekaj časom je župan občine Podkraj nad Vipavo objavil v »Sloven-cu« dopis, v katerem izraža željo, da se vipavska železnica podaljša čez Col in Hrušico na Godovič. Možu je nareko-valo one vrstice v prvi vrsti brez dvo-ma krajevno domoljubje, a dotični do-pis je izražal jako zdravo misel in mno-go narodnogospodarskega jedra, važ-nega za velik del kranjske dežele. Da pa ravno sedaj pridemo na to snov, je pa vzrok ta, ker je »Slovenec« prinesel poročilo, da leži pri logaškem c. kr. okrajnem glavarstvu na vpogled načrt železnice Vrhnika - Hotedršica - Godo-vič - Idrija - Sv. Lucija. Vsa ta zadeva se zdi dopisniku tolikanj važna, da se osmeli zagovarjati idejo podkrajkega župana, naj se vipavska železnica po-daljša čez Hrušico na Godovič in tako združi z nameravano vrhniško-idrijsko železnico.

1. Gospodarsko stališče.

Prvo vprašanje: Ali bi bila vipav-ska železnica na Godovič v korist vi-pavski dolini? Odgovor: V veliko večjo gospodarsko korist, kakor pa železnica Vipava-Postojna.

Dosedaj so se ogrevali Vipavci za načrt, da se podaljša železnica do Po-stojne. Poglejmo, kakšno prihodnost obeta železnica do Postojne. Zvezala bi vipavsko dolino direktno z južno že-leznico. Ako se jemlje v poštev, da je sedaj čez Gorico velik ovinek, bi bil to seveda za Vipavo dobiček, dokler kaj boljšega ni. Da bi pa Vipavci na Pivki dobili posebnih odjemalcev, tega Vi-pavci menda sami ne mislijo. Kraji okoli železnice so navezani na Istro in Kras; obmejni kraji (Senožeče, Razdr-to, Hrenovice) pa hodijo po vino z vo-zom v Vipavo, ker je njim to bolj pri-ročno, da obenem vino izberejo. Vobče se lahko reče, da vipavska dolina s kraji okoli Postojne veliko manj ob-čuje, kakor s kraji, ležečimi onkraj Hrušice, posebno z Idrijo. Železnika

* Op. uredništva. Železniška vprašanja so večkrat sršenova gnezda. Kamor dregneš, zleti ti roj v lase ali celo v obraz. To pa je naravno, ker vsakdo je sebi najboljši prijatelj. Tudi ta do-pis utegne dati povod nadaljnji polemiki in kritiki. Navzlic temu ga obja-vimo, ker je potrebno in koristno, da se tako važno vprašanje prerešeta na vse strani, preden dozori. Priobčili bo-demo pa tudi vsak stvaren odgovor, ki ga morda dobimo od druge strani, le osebnih napadov v takih vprašanjih ne odobrujemo. Zato tudi zavračamo gos-poda dopisnika domnevanje kot ne-opravičeno, češ, da imajo naši poslanci bolj »pred očmi lokalne interese, nego javne koristi«. Iz zanesljivega vira ve-mo, da so se naši poslanci večkrat in temeljito posvetovali o vseh železniških načrtih, in sicer vedno s stališča splošnih koristi kranjske dežele.

zveza s Postojno bi na vsak način olajšala vipavsko kupčijo; gre se tu pred vsem za kupčijski promet z daljnimi kraji. Upa se tudi, da bo dobila Postojna, ako se zgradi transverzalna železnica, novih ugodnih zvez. Drznemo se dvomiti, da bi transverzalna železnica imela za Vipavce praktičen pomen. Ali bodo mar Vipavci na Dolenjsko in v Primorje pošiljali vino in svoje sadje, ko imajo tam vino in sadje doma? Računajmo tudi z dejstvom, da se časi, ko bo stekla dalmatinska železnica, za kranjsko vinstvo ne bodo zboljšali, ampak še poslabšali. Kranjsko deželo bo preplavilo dalmatinsko vino, ki je močno, poceni, in se da z Dolenjem izborno mešati. S tem smo le hoteli opozoriti, da Vipavci na vzhodu in jugovzhodu nimajo veliko iskati. Njihova prihodnost je le na severu, in čim krajšo zvezo imajo Vipavci s severno ležimi kraji, kjer ne raste vino, tem boljše bo zanje. Ako bi kdo ugovarjal, da imajo Vipavci v Postojni svoje glavarstvo, je to prav malenkosten razlog, ker imajo itak uradniki c. kr. glavarstva v Vipavi svoje uradne dneve.

Premotrimo sedaj gospodarsko perspektivo druge eventualne črte iz Vipave čez Col in Črni vrh na Godovič.

To je pač znano, da so skoro glavni odjemalci vipavskega vina v idrijskem in logaškem sodnem okraju. Vipavci z Rovtarji precej občejejo; tja hodijo na sejme po živino, tja prodajajo vino, sadje; po državni cesti čez Hrušico ropočejo pred nedeljami in prazniki vozovi, visoko naloženi s škatljami južnega sadja. Glavno tržišče za vipavske pridelke pa je Idrija, ki veliko konsumira.

Vzemimo slučaj, da se izpelje železnica od Sv. Lucije do Idrije in dalje, in vprašajmo se, kakšne nasledke bi to imelo za Vipavce? To posledico, da bi bil idrijski trg in vsa okolica za Vipavo izgubljena! Vsi ti kraji bi stopili v zvezo z Gorico in Brdi, kjer se dobi tudi dobro in ceno vino, ki bi vipavski pridelek docela izpodrinilo, ne samo v Idriji, ampak na vseh krajih logaškega glavarstva. Kdor pozna razmere, bo našo trditev sprejel.

Zato smo rekli: prihodnost mora Vipavec iskati samo na severu. Železnica čez Hrušico na Godovič bi mu ohranila stare odjemalce in mu obenem odprla mnogo novih tržišč in to bi bila najkrajša pot do Ljubljane in obenem nazaj na Tolminko.

Drugo vprašanje: Ali bi bila tako izpeljana železnica v gospodarsko korist Idrije in okolice?

Predno odgovorimo na to vprašanje, povejmo svojo misel o železniški zvezi Idrija-Sv. Lucija na eni in Idrija-Vrhnika na drugi strani.

Da tako mesto, kakor je Idrija, ki ima za Ljubljano največ prebivalcev na Kranjskem in velik uvoz in izvoz, v tem času še nima železnice, je naravno čudno. Kdor je kdaj bil v Idriji, ta bo razumel teženje idrijskega ljudstva, ki se ozira za vsakim žarkom upanja in naj prisije odkoderkoli. In odkar je stekla bohinska železnica, imajo Idriji še največ upanja, da dobe železnico od Sv. Lucije gori, za kar se Idrijčani veliko trudijo. Goriška dobro vé, da bi imela od nje zdato korist; tudi Idriji bi jo radi sprejeli, ker druge ni.

Vendar bi pa bila železnica Sv. Lucija-Idrija le polovičarsko delo za Primorsko, Idrijo samo in Kranjsko, saj bi po tej železnici bila Idrija odtrgana od Ljubljane in kranjske dežele, nekako tako, kakor je sedaj Vipava odtrgana od Kranjskega. Namen bi železnica dosegla stoprav tedaj, če se podaljša do Ljubljane. Vprašanje: Kje in kod? Najlažje izpeljiv je železnični tir Idrija-Vrhnika, in sodimo, da ima ta proga tudi največ upanja, da se v resnici izpelje. K temu je priganja faltna vrhniška železnica.

Za Idrijo je torej vitalno vprašanje, da dobi železnico; karkoli jo približa temu cilju, tega se mora Idrija naravno okleniti. In ker menimo, da bi vipavska železnica čez Hrušico močno pospešila železnico do Idrije, zato je v gospodarskem interesu Idrije in njene okolice, če se vipavska železnica gradi na Godovič. Ravno tako pa je tudi za Vipavce največ upanja, da najprej pridejo do železnične zveze, če se združijo z Idriji. Tukaj se strnejo interesi vipavskega, idrijskega in logaškega sodnega okraja.

Pa upoštevati ne smemo samo lokalnih koristi mesta Idrije in bližnje okolice, ampak tudi ostalih ob Hrušici ležečih krajev.

Pred vsem je treba omenjati, za koliko bi se povzdignila vrednost obširnih gozdov v Hrušici.

Hrušica, to je pogorje, raztezajoče se od Planine in Logatca do Podkrajja in Črne vrha šest ur na dolgost, in proti Predjamu do šest ur na širokost, pokrito z obsežnimi gozdi. Lastniki teh

gozdov so: knez Windischgrätz kot gospodar logaške, planinske in predjamske graščine, graščina vipavska, potem občine vrhniška, logaška, hotenska, godoviška, črnovrška - podkrajška in mnoge občine vipavske. Le čudno je, da se je razmotrujoč zadevo vipavske železnice dosedaj tako malo mislilo na to, kako oskrbeti Hrušici boljših prometnih sredstev, da se olajša izvoz iz teh obširnih gozdnih revirjev.

Hrušica sama nima vodnih moči, ker se padavina na tem pogorju zbira v podzemeljske votline, od koder se odtača v planinsko, vipavsko in idrijsko kotlino. Vodne moči pa so ob Hublju v Ajdovščini, in veliko neizrabljene vodne sile ob dolgem toku Idrije. Ako bi šla železnica čez Hrušico, bi bila posledica, da bi se ob teh vodah pomnožilo število žag in razvil bi se na vse strani živahen promet z lesom. Na vrhu Hrušice bi nastal nov Rakek. Tudi so prebivalci ob pobočju hruševskega gorovja nekaki Ribničani, ki izdelujejo veliko posodarske robe za južne kraje. Sodarstvo je v teh krajih domača obrt. Z brentači, čebri itd. zalagajo vso Istro, Trst, vipavsko dolino in celo kraje dolj v Furlaniji. Ta obrt bi se lahko še jako okrepila.

Na severu sedanje idrijske ceste pa leži obširna občina Rovte, kjer so velike kmetije, sicer bregovito, pa vendar rodovitno zemljo z razvito živinorejo in lepimi gozdi. Sejme v Rovtah že zdaj radi obiskujejo Lahi. Po železnici bi živinoreja v teh krajih, ki razpolagajo z obilnimi pašniki, gotovo le še napredovala.

In Logatec? Logatec, ki oskrbuje sedaj ves promet med Idrijo in južno železnico, bi z idrijsko železnico gotovo veliko izgubil. A najmanj izgubi, če se idrijska železnica priklopi vipavski. Brezdvomno bo ob rovtarski cesti postaja nove železnice, in zato se bodo tudi Logatcu odprle z železnico nove prometne zveze. Taka je torej gospodarska perspektiva vipavske železnice čez Hrušico, oziraje se na promet s Kranjskega proti jugu. Ako ta promet primerjamo z onim, ki bi ga imela železnica od Postojne proti Vipavi in Gorici, najdemo pač velik razloček. Tam bi se po železnici proti Vipavi jako malo uvažalo. Mrva in les gresta na vozeh direktno v Trst. Les, ki raste v kotu za predjamsko graščino, v severnem pobočju Nanosa, bi imel bližje in ravnejšo pot do Podkrajja, če bi šla sedaj blizu železnica. In ravno železnica čez Hrušico bi dala najbrže povod, da bi se zgradila zložna cesta do Podkrajja do Predjame v hrenoviško faro.

Sodimo, da ravno pri železnicah mora veljati načelo: kje jih bo imelo več koristi od železnice?

V zgorajšnjem razmotrivanju smo skušali pokazati, da važni gospodarski interesi silijo na to, da se vipavska železnica združi z idrijsko. Taka zveza bi bila na korist obsežnemu delu Notranjske in Vipavcem samim na večjo korist, kakor če bi šla železnica na Postojno.

Železnica Vipava - Postojna, bi bila podobna bohinski železnici, ki preseka kranjsko deželo le na periferiji. Nekaj jednakega bi bilo tudi z železnico Horjul - Ziri. Šla bi ravno skozi kraje, ki so vže zdaj blizu železnice — potem pa čez šentjoški hrib, kamor bi bil dohod od vseh strani težaven; važna, železnice potrebna kraja bi bila potem seveda Ziri in Idrija. Pa ko bi prišla proga skozi grič pod Ledinami v Sp. Idrijo, bi bila železnica tudi vže na Primorskem. Praktična bi bila veliko bolj železnica Ziri - Škofja Loka.

2. Strategiško stališče.

Strategiško stališče se pri železnicah povsod povdarja, morda ne povsod toliko, kolikor položaj odgovarja resnici, marveč bolj iz politike, ker se dobro čuti, če vojni minister reče: mora biti, potem mora res vsaj nekaj biti.

Pri vipavski železnici čez Hrušico pa ni treba nič politike, če trdimo, da bi bila ta železnica strategično v resnici jako pomenljiva. Kdor pozna kraje, bo temu pritrdil, četudi ni štabni častnik, ampak razpolaga le s svojim zdravim razumom, kako važne morajo v vojski postati višine pri Colu, Podkrajju in na vrhu pri Cenču. Od Cola se lahko s topovi obvladuje vsa vipavska dolina, zavaruje gorska prelaza na Črni vrh in Idrijo, na Logatec in Postojno. Ti prelazi so: vrata kranjske dežele. Stari Rimljani so pač dobro poznali strategični pomen Hrušice, zato se še sedaj razprezajo po ondotnih gozdovih ostanki zidov, ki so jih zidali Rimljani ob času ljudskega preseljevanja zoper navale divjih narodov. Nova železnica bi lahko v trenutku napolnila vipavsko in goriško planoto z vojaki — in bi imela v času vojne brezdvomno ves drugačen pomen, kakor pa železnica po soški dolini, o kateri se namigu-

je, da morejo laške kroglice padati celo na postajo Sv. Lucije.

3. Turistika.

Vožnja iz Gorice proti Ljubljani bi bila vse drugače zanimiva kakor iz Ljubljane proti Trstu.

Vспенjajoč se nad Ajdovščino bi nudila železnica impozanten razgled po vsej vipavski dolini, proti jugu, kjer se razprostira večina vipavskih vinogradov, proti Gorici nazaj, kjer se zlasti na večer tako krasno žari vedno vedro goriško nebo. Višje gori proti Nanosu in Hrušici, pa te objema sveži gorski zrak, ki ti dene tembolje, če si prispel gori iz vipavske in goriške vročine. V Podkrajju bi postalo obiskovano gorsko letovišče; od ondaj bi bili možni razvedrilni pohodi po cesti skozi Hrušico, ali pa izleti do predjamskega grada ali pa na Javornik, ki se s svojim lepim razgledom kosa z marsikatero goro velikano. Nekdo ga je imenoval »Kranjski Rigi«. Skozi prijazno dolinico vasi Polje, bi pihel vlak pod Ceneom skozi kratek tunel v Mrzli log — zopet kratek tunel — in železnica pride na dan v črno-vrški gori, kjer te očara presenetljiv razgled na Triglav, Julijske alpe, Karavanke, bližnje idrijske hribe, doline in planote proti Logatcu in Planini. Tukaj se ti res čisto nov svet odpre, polovica kranjske dežele. Iz Črne vrha, z lepimi hišami in marljivim prebivalstvom, vodi prezanimiva gozdna cesta v Idrijo. In nekaj časa bi se vozil potem, da imaš vedno pred seboj dolg, zelen rob valovite Hrušice, dokler ne prideš nad višino nad Vrhniko, kjer lahko zakličeš: Ljubljana!

Prizadeta županstva naj bi se jela za stvar brigati in stopila tudi v zvezo z vipavsko in planinsko grajščino — in s poslanci, ki pa morejo imeti pred očmi javno korist večine, in ne preveč samo lokalnih interesov.

Književnost.

Enchiridion Liturgicum. Josephus. Erker. Druga pomnožena izdaja. (1910.) 503 str. Cena 4 K 60 h, vezani knjigi 5 K 80 h. — Ekerjev Enchiridion Liturgicum je po celem katoliškem svetu v duhovniških krogih, bogoslovskih učnih zavodih in v dušnopastirski praksi kot najzanesljivejšo delo glede obredov pri sveti maši na najboljšem slovesu. Latinski, nemški, francoski in slovanski bogoslovski in pastoralni strokovni listi so glede Erkerjevega Enchiridiona soglašali, da mu ni enakega, kar se tiče točnosti, jasnosti, zanesljivosti in preglednosti. Ker pa so se tekom let na liturgičnem polju izvršile marsikatero izpremembe, je bila druga pomnožena sedaj izšla izdaja tega dela nujno potrebna. Druga izdaja Erkerjevega Enchiridiona je zelo pomnožena, ker je pisatelj uporabil vse dekrete rimske kongregacije obredov do najnovejših in se ravnal po reviziji, ki jo je kongregacija izvršila pri takozvani Gardellinijevi zbirki dekretov in novi izdaji Decreta Authentica. Vsled tega je ta izdaja najzanesljivejši vodnik in svetovalac za klerike in duhovnike na liturgičnem polju in pripravna tako za semeniško učno knjigo kakor za samoučenje. Pisatelj obravnava vse vrste rimskih mašnih obredov začeni od privatne maše do slovesne pontifikalne in podaja navodila za vse, ki pri maši sodelujejo, tako za celebranta kakor za zadnjega ministranta. Knjiga podaja tudi sinoptično predložje vseh funkcij asistentov in pa več podob, ki se tičejo pozicije asistentov tako pri slovesnem opravilu kakor pri absoluciji ad tumbam. — Druga pomnožena izdaja Erkerjevega Enchiridiona je avtentična, jasna in precizna, upošteva vse dekrete in spada med klasična dela te vrste. Dobi in naroči se pri »Katoliški Bukvarna« v Ljubljani, ki je delo založila.

Ljubljanske novice.

Ij Duhovne vaje za abiturijente pri oo. jezuitih v Ljubljani, Elizabetna cesta 9 se bodo začele v sredo dne 24. t. m. zvečer ob 6. uri. Prej je bil naznanjen začetek dne 22. t. m. — To se je sedaj izpremenilo radi shodov dijaške zveze. Gg. abiturijenti naj se prej pisмено oglašijo pri predstojništvu.

Ij Odlikovanje. Cesar je imenoval profesorja na I. državni gimnaziji v Ljubljani Antona Bartela in profesorja na I. državni gimnaziji v Gradcu Antona Kaspretja ob priliki njunega vstopa v pokoj za šolska svetnika.

Ij Poučni izlet kat. mladeniškega društva v Trst in okolice se je včeraj in predvčerajšnjem v vsakem oziru v splošno zadovoljnost izvršil. Obširneje poročilo objavimo.

Ij Cesar je imenoval za dvornega svetnika g. Gvidona Schneditza, dež.

sodnega svetnika pri ljubljanskem deželnem sodišču.

Ij Na tisoče romarjev je bilo včeraj popoldne pri Sv. Roku v Dravljah. Zlasti veliko je bilo Ljubljancev, že od nekdaj vnetih častilcev Sv. Roka. Le nekaj nam je pripomniti, kar zasluži vso grajo, namreč razna strelišča, vrtiljak, menezarija in druge judovske priredbe, ki zbijajo na boben med službo božjo. In sedaj javno vprašamo g. župana Zakotnika, ali to spada na božjo pot?

Ij V proslavo cesarjeve 80letnice koncertuje v četrtek dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer na vrtu hotela »Union« godba belgijskega pešpolka št. 27. Vstopnina 60 vin.

Ij Umrl je v Leonišču v Petek Janko Terček, zelo znan po Slovenskem. Bil je rojen na Krškem ter služboval kot trgovski uslužbenec v Ljubljani (pri Souvanu in Urbancu) zadnja leta pa v Lincu. Zapustil je 50.000 K; glavni dedič je »Trgovsko bolniško in podporno društvo«. N. v m. p.!

Ij Utonil je včeraj v Ljubljani v Mostah okoli 2. ure popoldne pri kopanju neki delavec iz Gruberjevega kanala, baje Dolenjec. Niso ga še našli. Voda je tam, kjer so se kopali, približno 9 metrov globoka.

Ij Nesreča. V soboto zvečer je peljal na ročnem vozičku hlapec Anton Kramar iz južnega kolodvora dva zaboja, težka 150 kg. Na Miklošičevi cesti pri frančiškanski cerkvi sta se zaboja nanj prevrnili in mu je občinstvo pomagalo izpod njih. Kramar se je poškodoval na glavi na čelu in na levem kolenu. Ko mu je dal prvo pomoč policijski zdravnik g. dr. Illner, so ga nato prepeljali na dom.

Ij Tatvine. Neki prodajalki na Poljski cesti je bil ukraden iz mize v prodajalni zlat poročni prstan. Delavcu Avgustu Lebnu je bil v cukrarni iz spalne sobe ukraden zelen klobuk, suknič in pisana srajca. Tatvine sumljiva sta dva delavca, ki sta tudi tam spala, drugi dan pa delo zapustila. Na Dolenjski cesti je bila ukradena iz stanovanja delavcu Leopoldu Omahnu srebrna ura in črna usnjata denarnica z 10 kronami denarja.

Ij Kolo ukradeno. V Dravljah je bilo včeraj izpred neke gostilne ukradeno kolo »Dürkop«, vredno 120 kron. Kolo ima magistratno številko 359, rdečo na črnem polju, je prostega teka, dobro ohranjeno, črno barvano, obroči na kolesih so slabo vidni. Zavora je spredaj novo ponikljana. Sedlo ima številko 22, je na štirih vzmetih, od katerih je srednji zlomljen. Svetilka je na karbid.

Ij Kolesar povozil. V soboto je na Marjinem trgu povozil s kolesom Matvej Ivančič 70-letno Jožefo Dragarjevo in jo na glavi in levi roki težko telesno poškodoval. Kolesar ni zvonil in tudi ni imel predpisane številke.

Ij Umrl so v Ljubljani: Josipina Marinšek, delavka, 66 let. — Ivan Kette, lajnar, 37 let. — Franc Lovšin, posestnik in gostilničar, 42 let. — Dominik Broudani, delavec, 77 let. — Marija Awanzo, bivša trgovka, 55 let. — Fran Vidic, delavec, 32 let. — Neža Menigni, dimnikarica, 68 let. — Vekoslav Moze-tič, sin knjigoveza, 2 meseca. — Ivan Hlešč, dinar, 24 let. — Jakob Grohar, občinski ubožec, 87 let. — Ivan Krainer, železniški ključar v p., 85 let.

Ij Ogenj. Sinoči ob pol 12. uri je naznanil čuvaj z grada, da gori ob Poljski cesti Trškanov kozolc, ki je spojen z leseno šupo, katero je imel v najemu premogar Anton Hribar. V šupi je imel Hribar konja, priprago in nekaj premoga. Konja in priprago so ljudje rešili. Na lice mesta je prišlo ljubljansko prostovoljno gasilno društvo pod poveljstvom g. Ljudovika Štriceljna in Josipa Turka, ki je ogenj kmalu zadušilo ter omejilo na sosednja kozolca in poslopja. Hribar ima do 1200 K škode, ki se pa pokrije z zavarovalnino. Policija je nekega osumljenca aretovala.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŽUPNIK OBLAK OPROŠČEN.

Dunaj, 16. avgusta. Najvišje sodišče je župnika Oblaka, katerega je novomeško sodišče obsodilo, ker je iz svojega zemljišča zapodil dva cestarja, popolnoma oprostilo.

PLANINSKI HOTEL V OGNJU.

Bozen, 16. avgusta. Hotel Karersee gori. Okoli 400 gostov je brez strehe. Okrajno glavarstvo je zbralo vse avtomobile, ki so na razpolago, da se odpeljejo gosti. Omenjeni hotel je pod Kareskim prelazom (1742 m) ter je last delniške družbe. Pred dvema letoma je bil popolnoma prenovljen ter je bil eden največjih in najlepših alpskih hotelov v Avstriji.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Pariz, 16. avgusta. Na postaji Soujon sta predvčerajšnjim ponoči zadela skupaj osebni in tovorni vlak. Več oseb se je ponesrečilo.

Soujon, 16. avgusta. Železniška nesreča se je zgodila v nedeljo ob 11. uri 45 minut ponoči. Osebni vlak je vozil 1100 izletnikov. Pri nesreči se je šest voz osebnega vlaka skoro popolnoma razbilo. Število ranjencev se ceni na 100. Kurjača tovornega vlaka so potegnili razmesarjenega izpod lokomotive. Ubitih oseb je 36.

KOLERA V AVSTRIJI.

Brno, 16. avgusta. »Hlas« poroča, da je v Hrušanu umrl nek delavec sodavičarske tovarne z znaki kolere. Med delavci je več ruskih beguncev. O uspehih policijske zdravstvene preiskave še ni ničesar znanega.

PONESREČENA ANGLEŠKA BOJNA LADJA.

London, 16. avgusta. Oklopna križarica »Duke of Edinburgh« se je v megli nasedla na morske čeri v bližini St. Catherine's Pointa. S pomočjo nekega parnika so jo potegnili raz skale. Križarica se ni poškodovala, kljub temu, da je bila v zelo nevarnem položaju.

VELIKANSKE POVODNJI NA JAPONSKEM.

Tokio, 16. avgusta. Poročila o povodnjih so grozna. Mrtvece štejejo na stotine. Kolikor je doslej dognano, je vsled povodnji izgubilo 385 oseb življenja. 500 ljudi pogrešajo.

VELIKANSKI POŽAR V SEVERNI AMERIKI.

Spokane (Washington), 16. avgusta. Grozni požar v Severnem Idaho se vedno bolj razširja. Da bi se ogenj omejilo, se je odposlalo k požaru večje število vojaštva. Kraj Taft, ki je imel 200 hiš, je zgorel. Pogrešajo tudi železniški vlak z živili, na katerem je bilo 35 oseb. Več ljudi, med njimi ženske in otroci, je v Iquawreku, kjer so obdani od plamenov. Bati se je, da se ne bo posrečilo odposlanemu rešilnemu moštvu rešiti jih.

ROPARSKI UMOR.

Varšava, 16. avgusta. Pred štiri najstimi dnevi smo poročali, da so našli v ribniku pri Radomskem truplo, ki je bilo skrito v divanu. V truplu so spoznali graščaka Wieckowskega, ki je postal žrtev umora. Graščak je imel pri sebi 100.000 rubljev, s katerimi je hotel kupiti neko posestvo v bližini Radomskega. O tem so izvedeli neznani morilci in so ga ubili.

STAVKA BRANJEV.

Budimpešta, 16. avgusta. V soboto je okoli 300 branjev v budimpeški osrednji tržnici začelo stavkati, ker zahteva mestna uprava, da morajo imeti vsled zdravstvenih ozirov pokrito sadje s prti. Deputacija prodajalk sadja je odšla v mestno hišo ter zahtevala, da se odpravi ta naredba.

UMOR VLADNEGA KOMISARJA.

Rim, 16. avgusta. V Medogliani je zabodla na cesti neka ženska vladnega komisarja Parmegianija, ki bi moral urediti zavoženo občinsko gospodarstvo. Umor je bil izvršen vsled političnih nagibov.

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadilce.

Glavna zaloga:

Lekarna **Ub. pl. Trnkozcy** v Ljubljani

3427 Cena K 2.—. 52—1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in postaja **Roč v Istri**, črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po **38 vinarjev** liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 * 100—1

Mesto vsakega posabnega naznanila.

2349

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati ozir. stara mati, gospa

Janja Nitsch

o. kr. davčnega nadzorilka vdova

due 15. avgusta ob polu 12. uri dopoldne v 84. letu svoje starosti, po mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage ranjke bode v v sredo, dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne prepeljano iz hiše žalosti, Čevljarska ulica 1 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Drago ranjko priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 16. avgusta 1910.

Feliks, Maks, Karol, sinovi. — Flora Vardjan, Adela Sadar, Viljemina Finz, hčere.

Zahvala.

1—1

Povodom smrti našega nepozabnega soproga, očma in svaka, gospoda

Franca Lovšina

došlo nam je toliko sožalnih izjav, da se nam je skoro nemogoče vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se najpristrčneje tem potom vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, ter vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili k zadnjemu počitku.

Posebno se pa še zahvaljujemo sl. tel. društvu »Sokol«, ki se je udeležilo pogreba z zastavo, kakor tudi sl. del. pevskemu društvu »Slavec« za krasno in ganljivo petje.

V Ljubljani, 16. avgusta 1910.

Zaljujoči ostali.

Proda se
iz proste roke
po ugodni ceni

enonadstropna hiša

v dobrem stanju, s pravnimi stranskimi poslopji ter prostornim dvoriščem. — Načinčnejše se poizue pri lastnici

v Ljubljani, sv. Florijana ulica št. 42.

Otvoritev
gostilne!

Uljudno naznanjava, da bova v soboto, dne 13. t. m. otvorila gostilno v hiši gosp. J. Kmeta v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 8 pod imenom

„PRI RUSU“

kateri prostori so čisto na novo moderno prenovljeni, tudi je lep senčnat vrt.

Točila se bodo samo zajamčeno pristna dolenska in bizeljka vina ter vedno sveže pivo.

Tudi se sprejemajo abonenti na hrano.

Priporočava se čast. občinstvu, svojim starim gostom ter prijateljem za obilen obisk ter bilježiva

z odličnim spoštovanjem

A. M. Rus.

2303 3

2345

Josip in Ana Dralka naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njiju iskreno ljubljeni, predobri oče, gospod

Josip Dralka

c. kr. dvorni svetnik pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani v p.

danes, dne 14. avgusta ob 3. uri popoldne po kratkem mukapolnem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 80. letu svojega blaginji svojecev in človeštva posvečenega življenja Bogu vdan preminul.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v torek dne 16. avgusta ob 6. uri popoldne v hiši žalosti v Radovljici slovesno blagoslovili in prenesli na ondoto pokopališče k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V Radovljici, dne 14. avgusta 1910.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sprejemam perilo in obleke vsake vrste v likanje in svetlo likanje

Sprejemajo se tudi učenke. Honorar po dogovoru.

FRANCIŠKA KRANJC, Poljska cesta št. 20, Wollgonova hiša, Udmat. 2344 1—1

KUHARICA

se išče za župnišče na deželi. Nastop takoj Vprašanja na I. Dežman župni uprav. Gojzd, p. Kamnik. 2340

Arhitekt in staubenik

Karol Holinský

je preselil 2342

tehnično pisarno

v Prečno ulico št. 6. I. nadstropje (nasproti mestni kopeli).

Izvršuje načrte in proračune, prejema stavbna vodstva in nadzorstva

E 306/10

5

Dražbeni oklic.

V Belipeči na Gorenjskem se proda dne

24. avgusta t. l. dopoldne ob pol 11. uri

innaslednje dni na javni dražbi in sicer: manufakturno, galanterijsko, špecerijsko blago in emajlna posoda.

Predmeti ki so prodani na dražbi so cenjeni na 1843 K 69 v, se nahajajo v dobrem stanju in se isti lahko vsak čas ogledajo pri upravitelju konkurzne mase g. Simonu Martinschitz v Belipeči ali pa neposredno pred dražbo.

C. kr. okrajna sodnija odd. II.

2348 3

Kranjskagora, dne 11. avgusta 1910.

VELIK KONCERT

V proslavo 80 letnice Nj. Vel. cesarja Frana Jožefa I.

bo v

v četrtek, dne 18. avgusta 1910

na vrtu (ob slabem vremenu v veliki dvorani) hotela „Union“

koncert sl. godbe belgijskega pešpolka št. 27

Vstopnina 60 vinarjev. 2322 Vstopnina 60 vinarjev.

K najobilnejši udeležbi vljudno vabi ravnateljstvo hotela „Union“.

IKO

707

Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena

se dobi samo pri **H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg**

Lastna tovarna ur v Svici. 2018

IKO

707

Tovarniška varstvena znamka „IKO“.

Veletrgovina z železnino

Mercur

Peter Majdič

Celje

2334

se priporoča.

Restavracija Reininghaus
v Šiški

išče za 1. novembra 1910 dobro izurjenega

gostilničarja.

Ponudbe na

Bratje Reininghaus, založa piva
v Spodnji Šiški.

2314 3

Pomočnika

za krojaško obrt, ki se poleg dela za gospode tudi prav dobro razume na damsko delo se sprejme takoj. — Ponudbe pod šifro A & B na upravnštvo. 2278 4—1

Novo! Novo!

Trije moški zbori: 1. Bratom Orlom! 2. Straža slovenska, naplan! 3. Slavček.

Uglasbil Josip Sieberl, Ribnica, Dol. Gena 50 vinarjev.

Naroča se pri skladatelju po nakaznici, pošlje se poštne prosto. Dobi se tudi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. 6—1

20 do 50 K nadan

lahko vsako zasluži z razpečevanjem novega predmeta, ki se rabi v vsaki hiši. — Pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 30 vin. in svoj naslov. Josip Batič, Idrija, Kranjsko. 2309

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

čistil. sred-

stvo

Seydlin

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobiti se

po vsodi

Trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo oni, kateri so se že v kaki trgovini učili. Ponudbe sprejema upravnštvo »Slovenca«. 2257 6—1

Hiša (vila)

Radi preselitve se odda takoj v najem **vila v Kamniku (Zaprice št. 2)**

z dvoje stanovanj, vsako po 3 sobe, kuhinjo, drvarnico, kletjo in skupno pralnico ter zelenjadinim vrtom. Pri hiši je en oral sadnega vrta. — Več se izve pri lastniku **Franjo Vidicu.** 2240 6—1

Deček,

inteligenten in zdrav

se sprejme v manufakturno veletrgovino v Ljubljani kot **praktikant.** Kje pove upravnštvo lista. 2304 2

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Ešvegersko

sivo in rdeče

Marzeljsko

Angeljnovno

Milo

Priporoča tovarna

Pavel Seemann

Ljubljana

1661

Čebelno-

voščene

in

stearinske

Sveče

Naznanilo preselitve!

Vsem cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem preselila svojo trgovino s čevlji iz Židovske ulice št. 7 na Jurčičev trg št. 3 ter se še nadalje priporočam cenj. odjemalcem za blagohotno naklonjenost.

2288 3—1

Velespoštovanjem

Josipina Herrisch.

Knjižgoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjižgoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

2306 8

Naznanilo.

Velecenjenemu občinstvu in svojim ljubim prijateljem uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem v obrat prevzel znani

Hotel „Ilirija“

Kolodvorska ulica št. 22.

Točila se bodo pristna dolenjska, štajerska, istrska in avstrijska vina v sodih in steklenicah ter vedno sveže dvakratno marčno belo in črno pivo iz Združenih pivovaren Žalec in Laški trg.

Gorka in mrzla okusna meščanska kuhinja ob vsakem dnevnem času, posebno ob odhodu in prihodu vseh vlakov. Opoldanski in večerni abonement po prednostnih cenah.

Krasni prostori za družbe, svatbe; skupne pojedine po dogovoru. Popolno zadovoljitev p. n. naročnikov jamči moje dosedanje mnogoletno delovanje v največjih podjetjih.

Gospodične, ki se hočejo v kuhinjstvu izvežbati, sprejemajo se pod ugodnimi pogoji.

Velik senčnat vrt in kurljivo kegljišče.

Popolnoma na novo urejene sobe za tujce se zaradi bližine južnega kolodvora najtopleje priporočajo.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi kot ravnatelju grand hotela »Union« izkazano zaupanje bilježim

z najodličnejšim spoštovanjem

V Ljubljani, 10. avgusta 1910.

Ivan Bračič, hotelir.

Kavarna „Ilirija“

je vsak dan vso noč odprta.

2307 8

Velespoštovanjem

Štefan Miholič.

Ključavničarska in kovaška = delavnica

z vsem orodjem, kakor tudi stanovanje v hiši, se pod ugodnimi pogoji odda takoj v najem zanesljivemu in spretnemu obrtniku v tej stroki. — Opomni se, da v trgu Radeče ni nobenega ključavničarja, je velik promet, obilo dela in zaslužka. Oglasi se sprejemajo osebno pri: **Dražotin Paš.** občinskemu tajniku v Radečah pri Židanem mostu. 2311 3

Železnato vino

✠

✠

Iekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nerodne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6/60. Naročila po poizetju. 3281

Učiteljica

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi **odgovoriti** vstopiti kot **odgovoriti** v kako boljšo družino z enim ali dvema otrokoma. Ista je zelo finega in mirnega značaja. Pismene ponudbe naj se pošljejo pod „G. D.“ upravo „Slovenca“. 2201

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak 3601 knjižico brezplačno

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Z dobrim vspehom

2268 se pripravlja k 10—1

skušniji

za enoletne

prostovoljce.

Tozadevna vprašanja naj se naslovijo na upravo »Slovenca« pod naslovom »Skušnja«.

Enonadstropna hiša

majhna se proda iz proste roke v Rožni dolini št. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2147 8—1

2290

Najnovejše

3—1

planinske slike

v razni velikosti in

razglednice

priporoča

Marija Tičar, trgovina s papirjem

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 26.